OVERHEID ZET VERPLICHTING PER 2003 DOOR

Tweede benchmark geeft wederom positief beeld waterbedrijven

De tweede bedrijfsvergelijking van de waterbedrijven, geïnitieerd door de VEWIN en uitgevoerd door Accenture, geeft opnieuw een positief beeld van de Nederlandse drinkwatersector. De waterkwaliteit is goed. De klanten waarderen de dienstverlening van de waterbedrijven met een 7,6, de milieubelasting daalde en de kosten stegen met vijf procent, minder dan de totale inflatie tussen 1997 en 1999 (de jaren waarop de cijfers van de eerste en de tweede benchmark gebaseerd zijn). Aan het onderzoek werkten 15 bedrijven mee, die circa 90 procent van de aansluitingen bedienen. Toch blijft ruimte bestaan voor verbeteringen. Bovendien wil de overheid, ondanks de grote vrijwillige medewerking van de waterbedrijven, in de toekomst een verplichte benchmark instellen.

De bedrijven die niet hebben deelgenomen aan de benchmark zijn Hydron Zuid-Holland, de Tilburgsche Waterleidingmaatschappij, Nutsbedrijf Amstelland, Nutsbedrijf Maastricht, Bronwaterleiding Doorn en Delta Nutsbedrijven. De laatste twee bedrijven zijn geen lid van de VEWIN; de eerste drie hadden verschillende redenen om niet deel te nemen. Ondanks de afwezigheid van deze bedrijven in de benchmark vindt directeur Cals van de VEWIN dat de benchmark een goed beeld geeft van de waterleidingsector in Nederland.

Waterkwaliteit

De bedrijfsvergelijking brengt een aantal verschillende facetten van de waterleidingbedrijven in beeld. Als eerste wordt de waterkwaliteit in het rapport genoemd. Hieruit blijkt, net als bij de vorige benchmark, dat de waterkwaliteit hoger is dan vereist als gekeken wordt naar de normen in het Waterleidingbesluit. Deze gaat uit van 60 indexpunten. De VEWIN gaat in haar eigen aanbevelingen uit van een getal van 76,2 punten. Het gemiddelde drinkwaterbedrijf produceert echter drinkwater met een kwaliteit van 97,2 punten (in 1997 was dat 96,5 punten), ruim boven de vereiste kwaliteit. Waterleiding Maatschappij Drenthe scoort hier het hoogst met 99,9 punten, Waterleidingbedrijf Europoort scoort het laagst met 86,9 punten. Grote verschillen met de vorige benchmark blijven achterwege.

Dienstverlening

Ook de dienstverlening van de bedrijven naar de klanten is onder de loep genomen. Deze is bepaald door een enquête te houden onder ongeveer 6000 kleinverbruikers die recentelijk contact hebben gehad met het waterbedrijf. Ook hier is geen sigificant verschil in het gemiddelde te zien: in 1997 was het rapportcijfer 7,7, nu 7,6. Op individueel niveau is wel een aantal verschillen te zien: Nuon Friesland, Nuon Gelderland en Waterbedrijf Groningen scoren minder dan in 1997. Deze verslechtering is waarschijnlijk toe te schrijven aan de invoering van een nieuw klanteninformatiesysteem, dat nog met kinderziekten kampt.

Milieubelasting

De milieubelasting van de gezamenlijke waterbedrijven daalde. Deze wordt uitgedrukt in een getal, dat wordt samengesteld via de milieugerichte levenscyclusanalyse (m-LCA), een methode die door Kiwa is aangepast voor gebruik in de waterwereld. In 1997 bedroeg de milieubelastingsindex 26,8, nu 25. Oorzaken van deze daling zijn de vermindering van het energieverbruik, de toename van het gebruik van duurzame energie en de daling in het gebruik van chemicaliën bij de waterzuivering. Waterleidingbedrijven leveren ook een positieve bijdrage aan het milieu door het beheer van natuurgebieden waar water wordt gewonnen of gebieden die naast waterwingebieden liggen. De waterleidingbedrijven beheren in totaal 15.000 hectare natuurgebied, waarmee ze de op twee na grootste natuurbeheerder van Nederland zijn, na Staatsbosbeheer en de Stichting Natuurmonumenten.

Financiën

Het laatste criterium waarop de waterbedrijven met elkaar zijn vergeleken, zijn de financiën en efficiëncy. Hier komen de grootste verschillen voor. Zo rekent het goedkoopste bedrijf, Waterleidingbedrijf Groningen, fl. 1,99 per kubieke meter water, terwijl het duurste bedrijf, Duinwaterbedrijf Zuid-Holland, voor dezelfde hoeveelheid drinkwater fl. 3,93 rekent. Deze verschillen zijn zoals bekend te verklaren door het type ruwwater dat gebruikt wordt voor de productie. Ook de personeelsintensiteit is debet aan de tariefsverschillen; deze verschilt aanzienlijk per bedrijf. Overigens is de VEWIN voornemens een toets te ontwikkelen om de efficiëntie van de inzet van personeel te ontwikkelen: op dit moment is het meten hiervan niet mogelijk.

Een derde factor is het solvabiliteitsstreven van de bedrijven. De waterbedrijven hebben verschillende soorten aandeelhouders en gaan ook verschillend om met dividend,

	Waterkwaliteitsindex (WKI-punten)	Rapportcijfer Dienstverlening (Score 1-10)	Milieubelastingsindex (MBI-punten/m³)	Totale kosten (Hfl/aansluiting)	Totale kosten (Hfl/m³)
Wgron	99,8	7,4	21,6	323	1,99
NUON-WF	98,0	7,5	20,8	432	2,71
WMD	99,9	7,6	13,5	363	2,33
WMO	99,5	7,8	28,8	438	2,80
Hydron-Fl	99,8	7,5	16,8	397	2,44
Wgeld	99,4	7,8	28,2	425	2,66
NUON-WG	99,8	7,4	16,1	365	2,23
Hydron-MN	98,6	7,6	24,0	334	2,22
GWA	99,8	7,5	25,7	437	2,88
PWN	96,4	7,7	38,3	530	3,50
WBE	86,9	7,6	22,0	503	2,57
DZH	97,8	7,5	23,6	504	3,93
WNWB	99,4	7,6	25,9	435	2,47
WOB	99,6	7,8	24,3	457	2,72
WML	99,7	7,7	25,5	487	3,17
Gemiddelde	97,2	7,6	25,0	452	2,82

winstuitkeringen en solvabiliteit. Dat verschil komt tot uitdrukking in de vermogenskosten. De laatste factor is de klantgrootte: het aantal afgeleverde kubieke meters water per aansluiting. Bij bedrijven met grote klanten zijn de kosten per aansluiting lager dan bij een bedrijf met veel kleine klanten.

Tarief

Het gemiddelde tarief voor een kubieke meter drinkwater in Nederland bedraagt fl. 2,96. Tijdens de vorige benchmark was het gemiddelde tarief fl. 2,69, een stijging van 27 cent of tien procent. Deze stijging wordt veroorzaakt door stijgende kosten van de distributie van water en door een verminderde afzet: de vaste kosten moeten verrekend worden over een kleinere hoeveelheid water.

Ook het vastrecht verschilt aanzienlijk per bedrijf. Waterbedrijf Groningen is opnieuw de goedkoopste met een tarief van 323 gulden per aansluiting, PWN de duurste met 530 gulden per aansluiting. De gemiddelde kosten bedragen 452 gulden per aansluiting. Deze verschillen liggen opnieuw vooral aan het gebruikte ruwwater (grond- of oppervlaktewater). Bovendien heeft PWN de nieuwe zuiveringsfabriek Heemskerk laten bouwen, wat een verklaring kan zijn voor het hoge vastrecht.

"Tarieftoezicht overbodig"

De VEWIN vindt dat de resultaten van de benchmark laten zien dat het invoeren van een landelijk tarieftoezicht overbodig is. De waterbedrijven blijven voorstander van toezicht door lagere overheden, waarbij de benchmark als sturingsmiddel wordt gebruikt. De VEWIN heeft geen problemen met het instellen van een verplichte benchmark, die door de overheid wordt uitgevoerd. Of de geplande datum van 2003 voor een verplichte benchmark wordt gehaald, betwijfelt directeur Cals. Als deze datum niet gehaald wordt, laat de VEWIN zelf weer een benchmark uitvoeren. ¶